

meent, at der kunde være Grund nok til en Paragraph om en ny Lov, Grund nok i det Ord „anerkjendt“, som findes i en af Udkastets Paragrapher, da kan jeg jo heller ikke skjønne dette; thi mig synes, at dette Ord gav ikke Grund til Andet, end til et Bemærk, hvorved det var blevet ubeladt“ — og Spalte 2559 tilføjer han: „Meningen af Ordet „anerkjendt“ skal dog vel kun være, at førend et af de frie Samfund i Landet kan vente nogen Understøttelse af Regjeringen, maa det være anerkjendt; kun i den Betydning kan jeg forstaae, at det: lod sig forene med en virkelig Gudsdyrkelsesfrihed.“ De Herrer ville see, at, som sagt, Begrebet anerkjendt opfattes paa heel forskjellig Maade, og at Pastor Grundtvig ved „Anerkjendelse“ ikke kunde forstaae Andet, end at der i „Anerkjendelse“ ligger Berettigelse til Understøttelse af Regjeringen. Jeg skal endnu kun tillade mig to ganske korte Henviisninger til den grundlovgivende Rigsforsamlings Forhandlinger. Biskop Wynster, der havde meent, at ethvert Troessamfund, som man tilstod offentlig Gudsdyrkelse, maatte med det samme ansees „anerkjendt“; stillede til den endelige Behandling følgende Vindringsforslag: „Til offentlig Gudsdyrkelse kunne de fra Folkekirken afvigende Religionsamfund berettiges ved Lov;“ han syntes altsaa at have forladt den Mening, at det var tilstrækkeligt, at de havde offentlig Gudsdyrkelse, for at de skulle være anerkjendte; her mener han, at de skulle kunne berettiges baade til offentlig Gudsdyrkelse og til Anerkjendelse ved Lov; men dette hans Forslag blev af den grundlovgivende Rigsforsamling forkastet med 75 Stemmer mod 41, og jeg kan ikke nægte, at jeg mener, at en væsentlig Grund til, at dette skete, var, at den grundlovgivende Rigsforsamling, for en ikke ringe Deel, deelte den af Præsten Grundtvig udtalte Anskuelse — jeg maa tillade mig at henvise til Spalte 3079 — at ifølge § 81 i Grundloven „ere jo alle Troessamfund anerkjendte, og dersom der altsaa skulde behøves en egen Anerkjendelse ved Lov, kan jeg paa ingen Maade billige dette“ — en Anskuelse af Pastor Grundtvig, som forekommer mig falder væsentligt sammen med den af Oberst Eschering, som jeg tillod mig at begynde med, og som jeg tillader mig endnu engang at hen-

holde og knytte mig til, fordi den klarere og bestemtere end nogen anden udtaler min egen Anskuelse. Den grundlovgivende Rigsforsamlings Forhandlinger skulle altsaa, forekommer det mig, ikke give noget stort Udbytte, nogen stor Hjælp til at fortolke Grundlovens § 82; men Grundlovens § 82 bruger kun i Forbigaaende Udtrykket „anerkjendt“, saa det er fuldkommen rigtigt, hvad jeg allerede har anført af Biskop Wynster, at der indeholdes ikke i Udkastet og heller ikke i Grundloven det Mindste, som kan sige os, hvad der udfordres til, at et Samfund skal kaldes anerkjendt. Det er derfor, saavidt jeg skjønner, heller ikke afgjort, det har endnu ikke til denne Dag fundet sin Afgjørelse, hvorvidt den i Grundlovens § 82 omhandlede Anerkjendelse skal see ved Lov eller om den kan finde Sted ad administrativt Veie. Det er derom, mit første Spørgsmaal — i Grunden er det to forskjellige Spørgsmaal, som jeg har tilladt mig at henvende til den høitærede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet — dreier sig, idet det lyder saaledes, som jeg nu skal tillade mig at oplæse: „Anseer den høitærede Kirkeminister sig berettiget til, ad administrativt Veie at give et fra Folkekirken afvigende Troessamfund den „Anerkjendelse“, som Grundlovens § 82 omtaler? Eller mener han, at der til en saadan „Anerkjendelse“ hører en Lov.“ Det vil vist nok i høi Grad være interessant for den høie Rigsdag at høre en Udtalelse derom af den høitærede Minister; men det forekommer mig imidlertid at falde af sig selv, at Spørgsmaalet er af den Natur, at det ikke kan eenfaldigt afgjøres, hverken af den høitærede Kirke- og Underviisningsminister alene eller af Regjeringen i Almindelighed, men at det er et Spørgsmaal af den Natur, at Rigsdagen ogsaa har, kan have og kan forlange sin Indflydelse paa Afgjørelsen. Det skulde derfor, tilstaaer jeg, være mig kjær, om flere af de cærede Rigsdagsmænd maatte tage Anledning til at udtale sig, om deres Opfattelse af Grundlovens § 82; hvis det maatte være mig tilladt, skulde jeg tilføie som min Opfattelse, at jeg seer ikke nogen Hindring for, ikke Noget veien for, at Regjeringen ad administrativt Veie giver et Troessamfund, som maatte ønske det og an-